

IMPLICAȚIILE JURIDICE, POLITICE ȘI ECONOMICE ALE BREXIT-ULUI

ANCA IOANA IANCU*

GHEORGHE IANCU**

Abstract:

The referendum on leaving the European Union triggered substantial political consequences that have generated on their turn other economic and legal consequences.

Brexit would create adjustment problems in many areas, not only for the UK but also for the European Union member states and especially for those with full membership rights. Likewise, it is almost impossible to analyze only the legal implications of Brexit without its links with the political and economic foundations of such implications.

Procedure laid down in art. 50 of the European Union Treaty, which will take about two years from the date a Member State officially notifies the European Union that it wants to leave the Union, would allow the negotiation of a new agreement between Britain and the European Union but such a negotiation is not mandatory.

Keywords: Brexit, European Union, UK referendum, economy, freedom of movement, non-discrimination

Résumé:

Le référendum pour la sortie de la Grande Bretagne de l'Union européenne a produit des conséquences politiques importantes et, qui, à leur tour, ont entraîné des conséquences économiques et juridiques.

Le Brexit va créer des problèmes d'adaptation, dans plusieurs domaines, non seulement pour la Grande Bretagne, mais également pour l'Union européenne et surtout pour les Etats membres.

En même temps, il est presque impossible d'analyser seulement les implications juridiques du Brexit, sans prendre en considération les fondements de ces implications, qui sont politiques et économiques.

La procédure prévue par l'art.50 du Traité de l'Union européenne qui va durer deux ans environ à partir du moment où un Etat membre notifie officiellement à l'Union européenne qu'il désire quitter cette Union permettra la négociation d'un nouvel accord entre la Grande Bretagne et l'Union européenne, sans que cette négociation soit obligatoire.

Mots-clés: Brexit, Union européenne, Grande Bretagne, référendum, économie, liberté de circulation, non discrimination.

I. CONSIDERAȚII ISTORICE

Marea Britanie nu a fost semnatară a Tratatului pentru crearea Comunității Economice Europene, iar prima sa solicitare pentru a deveni membră a acestei organizații a fost formulată deabia în anul 1963. Cea de a doua a fost formulată în anul 1973.

Împotriva acestor solicitări s-a manifestat Franța, care a invocat o serie de practici din agricultura britanică, incompatibile cu cele din Europa. Mai mult, în cadru negocierilor prealabile, Franța a invocat faptul că intrarea Marii Britanii în Comunitatea Economică Europeană ar însemna, printre altele, și o diminuare consistentă a sumelor primite de aceasta de la Uniune, pentru agricultură. De altfel, ca urmare a disensiunilor, apărute în timp, dintre Franța și Marea Britanie, prima s-a retras, la un moment dat, și din unele grupuri de lucru ale Uniunii și nu numai.

După părăsirea puterii de către Charles de Gaulle, Marea Britanie a formulat o a treia solicitarea de a fi membru al Comunității Economice Europene, iar Tratatul de aderare a fost semnat în ianuarie 1972 de fostul prim-ministru britanic Edward Heath, liderul

Partidului Conservator. Documentul astfel semnat a fost depozitat pe data de 18 octombrie 1972. De menționat, este că, de-a lungul istoriei prezenței Marii Britanii în Comunitatea Economică Europeană și apoi în Uniunea Europeană, conservatorii au fost alături de apartenența acestui stat la Uniune, cu unele excepții singulare din ultimul timp.

Marea Britanie s-a alăturat efectiv Comunității deabia în 1973. În 1974, Partidul Liberal, condus de Harold Wilson, a contestat alegerile din octombrie al aceluiași an, invocând necesitatea renegocierii termenilor de aderare a Marii Britanii, ca membru al Comunității Economice Europene, și a desfășurării unui referendum pentru rămânerea în Comunitate, dar în alte condiții care ar trebui negociate.

În 5 iunie 1975, fără nicio legătură cu ceea ce sugera Wilson, a avut loc referendumul pentru confirmarea calității Marii Britanii de membru cu drepturi depline al Comunității Economice Europene, iar rezultatele au fost: 64% participare la vot, de 67,2% pentru conformare și deci pentru dobândirea calității de membru cu drepturi depline al Comunității.¹ Majoritatea partidelor politice au fost

* Cercetător științific.

** Prof.univ.dr.

¹ A se vedea Alex May, Britain and Europe since 1945, 1999; Davis Butler, The 1975 Referendum, Euroreferendum.com.

pentru rămânerea în Comunitatea Economică Europeană, excepțiile au fost Partidul Liberal, dar în cadrul căruia jumătate dintre membrii au votat și ei pentru rămânerea în Uniunea Europeană la Conferința din 26 aprilie 1974. Interesant este că 7 dintre cei 33 de membri ai Cabinetului britanic au fost împotriva rămânerii ca membru în Comunitatea Economică Europeană a Marii Britanii.

În perioada 1975 – 1980, calitatea Marii Britanii de membru a Comunității a fost contestată de Partidul Liberal și de unele sindicate britanice, iar în perioada de după 1990, de către unii membrii ai Partidului Conservator și de noul Partid al Independenței Marii Britanii (constituit în 1993). Interesant este faptul că, în anul 2015, acest nou partid a obținut 12,6% în alegerile generale, cu discursul părăsirii Comunității de către Marea Britanie. Spre exemplu, în 1983 în alegerile generale din acel an, Partidul Conservator, în frunte cu șeful Cabinetului Margaret Thatcher, a fost total împotriva ieșirii din Comunitatea Economică Europeană.² În anul 1985 Marea Britanie a ratificat Actul Unic European, care a reprezentat prima majoră modificare a Tratatului de la Roma (1957), fără niciun referendum. De asemenea, discuții contradictorii, cât privește rămânerea în Comunitatea Economică Europeană, au mai existat și în momentul adoptării Tratatului de la Maastricht la 1 noiembrie 1992, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1993, și a Tratatului de la Lisabona, care a intrat în vigoare la 1 decembrie 2009.

În 2012, David Cameron, primul ministru de atunci al Marii Britanii, a respins cererea de organizare a unui referendum pentru părăsirea de către Marea Britanie a Uniunii Europene, dar nu a respins o asemenea posibilitate în viitor.³ Sub presiunea Partidului Independenței Marii Britanii, în luna ianuarie 2013, David Cameron a anunțat că Partidul Conservator de guvernământ, al cărui președinte era, va organiza un referendum înainte de 2017 pentru renegocierea condițiilor de aderare, dacă va fi reales în 2015.

În anul 2015 Partidul Conservator a câștigat alegerile generale parlamentare, și este la putere și în acest moment, iar Legea privind referendumul pentru Uniunea Europeană a fost promovată în Parlament. Cu toate acestea Partidul Conservator, consecvent de

² Idem.

³ A se vedea Tarran Brian, *The Economy: a Brexit vote winner? Significance*, vol.13, Issue 2, 8 aprilie 2016.

altfel, și David Cameron erau în favoarea renegocierii condițiilor referitoare la menținerea Marii Britanii în Uniunea Europeană, dar pe baza a patru principii, și anume: protejarea față de piața a țărilor non-euro; reducerea „benzii – roșii”; exceptarea Marii Britanii ca primă țară deschisă pentru ajutorarea celorlalți și restrângerea imigrării în Uniunea Europeană. Negocierile au început în februarie 2016, iar în cadrul lor au fost acceptate reducerea unor noi imigrări.⁴

Într-o ședință a Camerei Comunelor din 22 februarie din 2016, David Cameron a anunțat ca referendumul va avea loc pe data de 23 februarie 2016 și a citit declarația de renegociere. Cu această ocazie au fost anunțate și temele referendumului, și anume: renegocierea condițiilor de aderare a Marii Britanii la Comunitatea Economică Europeană și la Uniunea Europeană, a vorbit despre eventuala activare a art. 50 din Tratatul de la Maastricht, urmată de negocierile în cadrul cărora va fi încheiat acordul de ieșire din Uniune.⁵

De asemenea, Cameron a arătat ca va activa prevederile art. 50 din Tratatul de constituire a Uniunii Europene din 1993, imediat după votul exprimat de popor, într-un termen de doi ani de la negocierea exit-ului.

II. CAMPANIA PENTRU BREXIT

În campania pentru Brexit s-au constituit două mari grupuri, unul pentru părăsirea Uniunii Europene din care au făcut parte organizații cum ar fi: Leave.EU, Grassroots Out, Get Britain Out și Better Off Out și un altul, Britain Stronger in Europe, pentru menținerea în Uniunea Europeană, care a fost prezidat de Stuart Rose. Acest grup a fost denumit în mod informal – Remain, denumire care apărea pe toate banerele acestui grup social. În acest ultim grup au mai fost incluși și: Conservatives In, Labour In for Britain, Intogether (Liberali Democrați), Greens for a Better Europe, Scientists for EU, Environmentalists for Europe, Universities for Europe și Another Europe is Possible.⁶

⁴ A se vedea Sparrow Andrew, *PM accused of weak stance on Europe referendum*, The Guardian, London, UK, 1 iulie 2012.

⁵ David Cameron sets out EU reform goals, BBC News, 11 noiembrie 2016

⁶ A se vedea Ian Sone, *Vote leave designated as official EU referendum out campaign*, 13 aprilie 2016; *Better off out* și *Leave.eu*, mai 2016; *Conservatives In*, 2 iunie 2016.

Referendumul a avut loc pe data de 23 iunie 2016, iar rezultatele au fost anunțate în dimineața zilei de 24 iunie 2016 de către Comisia Electorală pentru Rezultatele Referendumului a Marii Britanii. Foarte precis, în favoarea părăsirii Uniunii Europene au votat 51,89% (17.410.742) dintre participanți, iar în favoarea rămânării în Uniunea Europeană doar 48,11% (16.141.241) dintre participanți.⁷

Interesant este faptul că a existat și o a doua petiție care chema la un al doilea referendum și care a atras peste 4 milioane de semnături, dar această petiție a fost respinsă de Guvern pe data de 4 iulie 2016.⁸

III. CONECINȚELE BREXIT-ului

1. Consecințele politice

Ca urmare a referendumului pentru părăsirea Uniunii Europene s-au produs consecințe politice substanțiale, care le-au influențat și pe celelalte economice și juridice.

Astfel, David Cameron a anunțat că va demisiona în octombrie 2016, iar după demisia sa, doamna Theresa May a devenit prim-ministru, ca urmare a acceptării sale de către Partidul Conservator. George Osborne a fost înlocuit de Philip Hammond la Ministerul de Justiție, Boris Johnson a fost numit secretar de stat pentru afacerile externe și ale Commonwealth-ului, iar David Davis a devenit secretar de stat pentru extinderea Uniunii Europene. Interesant este și faptul că, Nigel Farage, președintele UKIP, și-a anunțat și el demisia pe 4 iulie 2016.⁹ Apoi, după modelul Marii Britanii, și alte state membre ale Uniunii Europene au sărbătorit ieșirea acesteia din cadrul Uniunii. Între aceste state sunt: Olanda, care a anunțat ca va urma exemplul Marii Britanii și va organiza un referendum în acest sens. Un asemenea pericol a fost reliefat și de Gordon Brown fost președinte al Partidului Liberal și fostul prim-ministru britanic, care a semnat Tratatul de la Lisabona.¹⁰

Pe data de 28 iunie 2016, Parlamentul European a dezbătut ieșirea Marii Britanii din

cadrul Uniunii Europene, iar ca urmare a adoptat o moțiune prin care cererea acestui stat activarea imediată a prevederilor art. 50 din Tratatul de constituire a Uniunii Europene.¹¹

În același timp, prevederile art. 50 nu ar putea fi invocate ca fiind baza unor noi negocieri pentru calitatea de viitor membru al Uniunii. Într-o opinie exprimată de către un judecător constituționalist al Tribunalului Suprem German, Udo Di Fabio, o asemenea posibilitate ar exista, dar procedura de reîntoarcere a Marii Britanii în Uniunea Europeană ar dura foarte mult timp, pentru că doar notificarea unei asemenea intenții trebuie să fie urmată de un termen de 12 luni.¹² În același timp, eventualele negocieri separate cu Londra, Scoția sau Irlanda de Nord constituie o violare a Tratatului de la Lisabona, pentru că acesta protejează integritatea teritorială a statelor membre ale Uniunii Europene.

2. Necesitatea punerii în aplicare a prevederilor art. 50 din Tratatul Uniunii Europene

Imediat după referendum, Cameron a declarat că viitorul prim – ministru va activa prevederile art. 50, iar la ședința Cabinetului de pe data de 27 iunie 2016, s-a decis constituirea unui grup de funcționari publici, condus de conservatorul Oliver Letwin, care să procedeze la intensificarea lucrărilor referitoare la această problemă, pentru că aceasta este foarte importantă pentru viitorul prim-ministru.¹³ Theresa May, după preluarea funcției de prim-ministru, declara că dorește să lucreze cu Consiliul European pentru găsirea unei soluții constructive în acest sens. O poziție asemănătoare a fost susținută și de Cancelarul Germaniei, Angela Merkel.¹⁴ Fostul prim-ministru Tony Blair arăta, pe data de 28 octombrie 2016, că sunt necesare eforturi pentru ca britanicii să înțeleagă toate consecințele și implicațiile Brexit-ului. În același timp, acesta arăta că referendumului ar trebuie să-i urmeze un nou referendum sau chiar alegeri generale, în care poporul britanic să decidă dacă

⁷ Eu referendum results, Sky News (United Kingdom), 24 iunie 2016.

⁸ Brexit: Petition for second EU referendum rejected, BBC News, 9 iulie 2016.

⁹ Idem.

¹⁰ Brexit, David Cameron to quit after UK votes to leave EU, BBC, 24 iunie 2016.

¹¹ BBC News 28 iunie 2016, Brexit vote: Bitter exchanges in EU parliament debate.

¹² A se vedea Udo di Fabio, Future of the European Union-Chin up FAZ Frankfurter Allgemeine Zeitung, 7 iulie 2016.

¹³ A se vedea Henley Jon, Will art. 50 ever be triggered? The Guardian 26 iunie 2016.

¹⁴ A se vedea Rankin Jennifer, What is art. 50 and why is it so central to the Brexit debate? The Guardian, 25 iunie 2016

Marea Britanie ar trebui să părăsească Uniunea Europeană. Tony Blair arăta de asemenea, că ieșirea Marii Britanii din cea mai mare uniune politică și renunțarea la dreptul de a utiliza cea mai mare piață comercială din lume, reprezintă o mare greșeală.¹⁵

Procedura prevăzută de art. 50, care va dura aproximativ doi ani de la data la care un stat membru notifică oficial Uniunii Europene că dorește să părăsească această Uniune, va putea permite negocierea unui nou acord cu Uniunea Europeană, fără ca această negociere să fie obligatorie.

Ceea ce este însă de reținut, este faptul că, Parlamentul britanic, care este deținătorul suveranității naționale, va trebui și el să se pronunțe în legătură cu toate aspectele, pe care le ridică Brexit-ul, chiar dacă voința poporului trebuie respectată. În același timp, actul Parlamentului va trebuie să fie sancționat de Regină, sancționarea care nu a mai fost refuzată din 1707.

În alte cuvinte, este necesară o lege a Parlamentului britanic pentru notificarea oficială către Uniunea Europeană că Marea Britanie dorește să părăsească Uniunea Europeană. Soluționarea este și mai grea având în vedere că Marea Britanie nu are o constituție scrisă, iar în domeniu nu există common law și nici cutume constituționale, pentru că este pentru prima dată când a apărut o situație de Brexit.¹⁶

În soluționarea acestei probleme, Curtea Supremă britanică va avea și ea un cuvânt greu de spus în legătură cu notificarea în cauză și cu rolul Parlamentului într-o asemenea procedură constituțională. De altfel, în prezent Curtea Supremă a Marii Britanii analizează o asemenea cauză.

Anterior datei referendumului pentru Brexit, s-a susținut foarte clar faptul că, ratificarea unui tratat internațional este o prerogativă regală, dar ratificarea unui tratat referitor la Uniunea Europeană este o prerogativă care cere un act prealabil al Parlamentului. Numai că, nicăieri nu este reglementat cum se face și cine este implicat în notificarea ieșirii dintr-un tratat existent, pentru că această problemă de rezolvat nu a apărut niciodată pînă în prezent.

¹⁵ A se vedea Gordon Brown, The key lesson of Brexit is the globalisation must work for all of Britain, The Guardian, 29 iunie 2016; Joe Watts Political Editor, Brexit: Tony Blair says there must be a second vote on Uks membership of EU, The Independent, 28 octombrie 2016.

¹⁶ A se vedea Eva-Maria Poptcheva, Art.50 TEU: Withdrawal of a Member State from the EU, Briefing Note for European Parliament.

În ultimul timp, a apărut ca o necesitate de soluționat, importanta discuție legată de implicarea sau nu a Parlamentului în acțiunea de notificare oficială a Uniunii Europene și de punere în aplicare a art. 50. Pe baza acestor noi teme, în Speța Santos și Miller versus Secretarul de stat pentru extinderea Uniunii Europene, a Curții Supreme, se arată că în cazul Brexit-ului, notificarea nu se poate face de către Guvern, fără aprobarea Parlamentului.¹⁷

În același timp, într-o altă opinie, se afirmă că, o notificare fără o prealabilă autorizare a acesteia de către Parlament nu ar putea fi în concordanță cu regulile constituționale britanice.¹⁸

De asemenea, Partidul Popoarelor Interesate de Schimbare, format din cetățeni ai Angliei, Scoției, Gibraltarului, Irlandei de Nord, Țara Galilor și expații din Anglia în Franța, agreează că art. 50 nu ar putea fi activat fără un act al Parlamentului britanic, pentru că: prerogativele regale sunt reziduale și au fost abrogate de legile scrise constituționale interne, iar, ca urmare, executivul nu ar putea utiliza aceste prerogative pentru ca Marea Britanie să părăsească Uniunea Europeană; dacă orice prerogative de putere ar subzista în acest domeniu, această putere nu ar putea să fie extinsă și la abrogarea, modificarea sau reînnoirea drepturilor fundamentale ale cetățenilor; o asemenea prerogativă de putere ar constitui un abuz dacă ar fi utilizată pentru activarea ieșirii Marii Britanii din Uniunea Europeană.¹⁹

Cu toate acestea, Guvernul este pe cale să activeze prevederile art. 50, fără implicarea Parlamentului, prin utilizarea prerogativelor regale. De altfel, o asemenea abordare a fost pusă pe tapet de un număr de solicitări adresate unor instanțe judecătorești, altele decât Curtea Supremă, care au fost soluționate anterior sesizării acesteia din urmă. Guvernul motivează o asemenea atitudine prin faptul că dă efect voinței poporului, prevăzută în Legea referendumului din 2015. Mai mult, arată Guvernul, ieșirea din Uniunea Europeană nu este de competența justiției, așa cum este decizia de intrare în Uniunea Europeană, ci este o foarte importantă problemă politică rezervată Coroanei. Dacă totuși ar

¹⁷ Judicial Review, Litigation over the correct constitutional process for triggering Article 50 TEU, Lexologie, october 13.2016.

¹⁸ A se vedea Proctor Kate, Cameron sets up Brexit unit, Yorkshire Post, West Yorshire, 13 octombrie 2016. A se vedea și The Times, 30 unie 2016.

¹⁹ Lexologie, Judicial review litigation over the correct constitutional process for triggering Article 50 TEU, october 13.2016.

fi utilizată justiția, atunci o asemenea utilizare trebuie făcută conform regulilor dreptului constituțional, iar prerogativele regale depind de intențiile legislative ale Parlamentului britanic.²⁰ Așa cum deja am arătat, Curtea Supremă a început dezbaterile acestei probleme în luna decembrie 2016.

În acest scop, au avut loc audierile de la Curtea Divizionară, în fața Lordului Șef al Justiției, maestrului Barourilor și Lordului Justiției Lichidărilor, pe datele de 13 octombrie 2016 și de 17 octombrie 2016. Curtea Divizionară a decis că va înainta un apel la Curtea Supremă la începutul lui decembrie 2016, pentru ca aceasta să decidă asupra poziției finale asupra problemei înainte ca Guvernul să realizeze, în martie, ceea ce intenționează să facă, adică să activeze prevederile art. 50.²¹

3. Legea Marii Abrogări

În octombrie 2016, primul-ministru al Marii Britanii a anunțat că martie 2017 este termenul final pentru activarea art. 50 și a promis o Lege a Marii Abrogări, care va abroga Legea Comunităților Europene din 1972 și va reintroduce în legislația Marii Britanii toate deciziile în vigoare în legislația Uniunii Europene. Aceasta trebuia să fie adoptată în sesiunea de toamnă a Parlamentului din anul 2016 și înainte de negocierile pentru activarea art. 50 sau în timpul lor, dar acest fapt nu s-a realizat.²² De asemenea, Scoția a arătat că, o asemenea lege ar trebui să aibă și acordul Parlamentului scoțian, mai ales că potrivit Legii scoțiene din 1998, orice lege care trece prin Parlamentul scoțian trebuie să fie conformă dreptului european. Apare o contradicție greu de soluționat, și anume: necesitatea ca legile scoțiene să fie conforme dreptului european, pe de o parte, și dorința Angliei de a avea consimțământul Parlamentului scoțian care, dacă ar fi dat, ar altera dreptul scoțian, pe de altă parte.²³

²⁰ Speța Attorney General versus De Keyser s Royal Hotel, Mason Rowena, Theresa May s great repeal bill: what s going to happen and when ?, The Guardian, 2 octombrie 2016.

²¹ Brexit art. 50 Challenge to quickly move to Supreme Court, Bloomberg, 19 iulie 2016. A se vedea și Full judgment, Agnew and others, Applying for leave to apply for judicial review versus HM Government and SoS for Northern Ireland and SoS for exiting the EU.

²² A se vedea Brooks Libby, May tells Strugeon Holyrood will be fully engaged în art. 50 decision, London UK, 15 iulie 2016.

²³ A se vedea Laura Hughes, Brexit department spends more than 250.000 de lire sterline on legal advice in just two months, Daily Telegraph, 9 septembrie 2016.

4. Pozițiile de negociere

Diferiți lideri ai Uniunii Europene au luat poziție în legătură cu Brexit-ul, înainte de invocarea art. 50. Astfel, Jean Claude Juncker cerea membrilor Comisiilor Uniunii să nu se angajeze în niciun fel de contacte sau discuții în legătură cu Brexitul.²⁴

Donald Tusk spunea că, Marea Britanie nu va putea avea acces la Piața Europeană, dacă nu acceptă cele patru libertăți ale Uniunii Europene referitoare la mărfuri, capital, servicii și mișcare.²⁵

Angela Merkel spunea că, este sigură ca negocierile nu vor avea loc în acord cu principiile Uniunii. Trebuie și vrem să facem diferența între o țară care dorește să fie membru al familiei Uniunii Europene și o alta care nu vrea așa ceva.²⁶

Nicola Sturgeon, primul-ministru al Scoției, a declarat că Scoția refuză să consimtă legislația care reglementează părăsirea Uniunii Europene, cu toate că Scoția nu ar putea bloca Brexit-ul.²⁷

Theresa May, noul prim-ministru conservator al Marii Britanii, clarifica negocierile cu Uniunea Europeană și arăta, într-o abordare mai largă prezentată în Scoția pe data de 15 iulie 2016, că este foarte important, mai întâi, să vedem dacă vom activa prevederile art. 50 și apoi să discutăm de negocieri.²⁸

5. Efectele economice

Trezoreria britanică estima că, menținerea în Uniunea Europeană a Marii Britanii ar avea efecte pozitive în domeniul comerțului și ar fi grave în cazul contrar.²⁹

Suporterii Brexit-ului susțin că, ieșirea Marii Britanii din Uniunea Europeană va permite eliminarea unor taxe și ca urmare vor crește cheltuielile guvernamentale.³⁰ În caz contrar, britanicii vor plăti în continuare o contribuție la bugetul Uniunii Euro-

²⁴ Leaving the EU – Research paper 13/42. House Commons Library, 1 July 2013, Retrieved 19 May 2015.

²⁵ A se vedea Parker George, Britain turns to private sector for complex Brexit talks, Financial Times, Retrieved 5 July 2016.

²⁶ A and O Legal opinion on EEA membership.

²⁷ EFTA Bulletin Decisions Shaping in the European Economic Area, European Trade Association, March 2009. Retrieved 19 May 2015 și Jonathan Lindsell, 12 August 2013, Fax democracy ? Norway has more clout than you know. Civitas.org.uk.

²⁸ The basic futures of the EEA Agreement, European Free Trade Association. Retrieved 8 August 2013.

²⁹ Brexit and the UKs public finances, Institute for Finances Report 116, May 2016.

³⁰ Eu referendum. Vote leave sets out post-Brexit plans BBC News, 15 June 2016.

pene.³¹ Ceea ce este interesant este faptul că, Institutul Britanic pentru Studii Fiscale nota că, majoritatea previziunilor de impact al Brexit-ului asupra economiei Marii Britanii indică faptul că, guvernul ar putea avea mai puțini bani de cheltuit, chiar dacă nu mai ar avea de plătit nimic Uniunii Europene.³²

Pe data de 15 iunie 2016, suporterii părăsirii Uniunii Europene au prezentat foaia de parcurs a Marii Britanii după Brexit. Parlamentul ar trebui să voteze mai multe legi, cum ar fi: Legea finanțelor pentru restituirea TVA-ului în anumite situații; Legea controlului azilului și a imigrării și în mod automat a dreptului cetățenilor Uniunii Europene de a intra în Marea Britanie; Legea serviciului național de sănătate, pe baza căreia se vor aduce în plus 100 milioane de lire sterline; Legea Uniunii Europene; Legea comerțului pentru începerea negocierilor cu țările din afara Uniunii; Legea de abrogare a Legii comunităților europene 1972, a încetării jurisdicției Curții Europene de Justiție asupra britanicilor și a încetării plății contribuțiilor la bugetul Uniunii Europene.³³

Experții World Pensions Council și Universitatea din Bath arătau că dincolo de discuțiile care se poartă în legătură cu Brexit-ul, economia Marii Britanii va rămâne robustă chiar și după Brexit. Atractivitățile economice britanice nu vor cădea, iar războiul comercial cu Londra nu este în interesul niciunuia.³⁴

Pe data de 10 august 2016, Institutul de Studii Fiscale Britanic a publicat raportul finanțării de către Consiliul de Cercetări Economice și Sociale. Acest raport atenționează pe britanici că se află în fața unor mari alegeri dificile, dacă nu ar rămâne cu beneficiile Uniunii Europene, ca membri cu drepturi depline ai Uniunii, în ceea ce privește restricțiile migrației. Același Institut arată că, toate costurile reducerii creșterii economice ar avea efecte grele pentru Brexit și pentru Germania, mai ales că producția auto germană depinde foarte mult de exporturile britanice. Astfel, de exporturile britanice depind 750.000 de locuri de muncă în Germania, iar în Marea Britanie 3

milioane de locuri de muncă depind de exporturile în Uniunea Europeană. Se adaugă faptul că predicțiile economice sunt totuși incerte.

După referendum, Bundestagul german a publicat o analiză a consecințelor Brexit-ului pentru Uniunea Europeană și în special pentru Germania.³⁵ Conform analizei, Marea Britanie este, după Statele Unite și Franța, a treia cea mai importantă piață pentru produsele germane. Exportul de bunuri și servicii al Germaniei către Marea Britanie este de aproape 120 de miliarde de euro anual, ceea ce înseamnă circa 8% din exporturile germane. În 2014 s-a înregistrat un surplus de piață de 36,3 miliarde de euro.

O dată cu Brexitul, Uniunea Europeană a pierdut a doua mare economie a sa, a treia mare populație și centrul financiar al lumii.³⁶ De asemenea, prin Brexit Uniunea Europeană a pierdut al doilea mare contributor la bugetul acesteia (11,5 miliarde de euro), după Germania (14,3 miliarde de euro), dar înaintea Franței (5,5 miliarde de euro).³⁷ Ca urmare, pierderea va trebui să fie acoperită, de statele rămase membre ale Uniunii Europene, cum ar fi Germania 4,5 miliarde euro în 2019 și 2020. Apoi, statele membre vor trebui să acopere participarea Marii Britanii la capitalul Băncii Europene pentru Investiții, la care aceasta avea o contribuție de 16 la sută.³⁸ De asemenea, prin Brexit, Uniunea Europeană a pierdut și o parte din puterea sa militară care include scutul nuclear și al doilea vot ca și puterea în Consiliul de Securitate al ONU.

Desigur că, Brexit-ul va crea probleme de adaptare, în foarte multe domenii, nu numai pentru Marea Britanie, ci și Uniunii Europene și mai ales statelor membre cu drepturi depline a acesteia. De asemenea, este aproape imposibil de analizat numai implicațiile juridice ale Brexit-ului, fără legăturile sale cu bazele unor asemenea implicații, care sunt politice și economice. Pentru aceste motive, analiza de față a fost făcută prin examinarea implicațiilor juridice împreună cu cele

³¹ Agreement with the Swiss Federation, free movement of persons, European Commission, 14 July 2016.

³² De Meulemeester Claudia, Country risk. Experts says UK economy will quickly recover from Brexit shock, Euromoney 17 June 2016.

³³ A se vedea Steven Swinford, Britain could be up to 70 billion worse off if it leaves the Single Market after Brexit, IFS warms, 10 August 2016.

³⁴ Claim hard Brexit could cost UK 10bn in tax, Financial Times, 4 October 2016.

³⁵ A se vedea Angreas Koenig, Okonomische Aspekte eines Eu-Austritts des Vereingniten Konigreichs (Brexit), Deutsche Bundestag, 27 iunie 2016.

³⁶ EU-Austritt des UK: Diese Folgen hat der Brexit fur Deutschland und die EU, Merkur, 22 August 2016.

³⁷ A se vedea Hendrik Kafsack, EU Haushalt: Deutschland uberweist das meiste Geld an Brussel, FAZ.

³⁸ Reuters-dpa, Brexit wird teuer fur Deutschland, FAZ, 10 sept.2016.

politice și economice. De altfel, tot ceea ce este juridic este generat în conținut și formă de bazele puterii într-un stat, și anume cea economică și socială, iar politic înseamnă social.

Serviciile financiare

Principalul efect s-ar putea manifesta în domeniul bancar. Orașul Londra este principalul lider pentru serviciile financiare din lume, în special, pentru tranzacțiile financiare de schimb valutar pentru euro. O asemenea poziție a fost decisă de Uniunea Europeană, cu referire la produsele financiare, iar această decizie expiră în cazul în care Brexit-ul va fi activat. Foarte important este faptul că industria serviciilor financiare cuprinde circa 1 milion de locuri de muncă, iar Trezoreria ar pierde circa 5 miliarde de lire sterline anual. În mod indirect, aceste cifre ar putea crește cu 71.000 de locuri de muncă și 10 miliarde de lire sterline anual, ceea ce reprezintă aproximativ 2% din veniturile din taxe ale Marii Britanii.³⁹

Finanțarea academică

Universitățile britanice beneficiază de circa 16% din finanțarea totală, pe care o acorda Uniunea Europeană pentru cercetare. Problema este cum va putea acoperi Marea Britanie această finanțare după Brexit. Au fost deja încheiate acorduri referitoare la finanțarea cercetărilor științifice de către Uniunea Europeană cu Israel și Elveția. S-a sugerat de asemenea că, astfel de acorduri pot fi încheiate și cu Marea Britanie, după părăsirea Uniunii Europene, pentru că stabilimentele de cercetare și educația poporului vor putea fi finanțate în cei doi ani de negocieri de după Brexit.⁴⁰

De asemenea, Guvernul Britanic a promis că majoritatea tipurilor de granturi de cercetare, în orizontul de finanțare a anului 2020, vor fi finanțate de Marea Britanie, pe durata rămasă pentru terminarea lor după Brexit.⁴¹

³⁹ A se vedea Cressey Daniel, Academics across Europe join Brexit debate, *Nature*, 531 (7596); 559-559, Doi:10.1038/531559a.

⁴⁰ A se vedea Cressey Daniel, UK government gives Brexit science funding guarantee, *Nature.com*. Doi:10.1038/nature.2016.20434.

⁴¹ A se vedea Sample Ian, UK scientists dropped from EU projects because of post-Brexit funding fears, *The Guardian* 12 July 2016.

Interesant este faptul că după Brexit un foarte mare număr de proiecte de cercetare au fost afectate, pentru că partenerii europeni și-au redus utilizarea cercetărilor britanice, creându-se astfel o anumită incertitudine în finanțarea cercetării științifice britanice.⁴²

6. Situația Scoției, Londrei și Gibraltarului

Separarea negocierilor cu Marea Britanie de cele cu regiunile pro Uniunea Europeană par a fi o violare a Tratatului de la Lisabona, pentru că afectează integritatea unui stat, integritate care este pusă în mod explicit sub protecția art. 4 par. 2 din Tratat.⁴³

Înainte de referendumul pentru Brexit, s-a sugerat necesitatea independenței Scoției, dacă Marea Britanie ar vota ieșirea din Uniunea Europeană. Marea Britanie a votat pentru ieșirea din Uniunea Europeană, dar Scoția a votat pentru menținerea în Uniune. Ca urmare, se precipită necesitatea organizării unui referendum pentru independența Scoției.⁴⁴ Fostul prim-ministru al Scoției, Henry McLeish susținea ca ar fi de acord cu independența Scoției, dar în anumite condiții, fără să le fi enumerat.⁴⁵ Cei care sunt împotriva Brexit-ului în Scoția, sugerau că independența acestei regiuni ar trebui să se facă fără eventuale bariere comerciale ale Uniunii Europene, cât timp Scoția rămâne în cadrul Marii Britanii și apoi fără costuri adiționale la reîntrirea Scoției în Uniune.⁴⁶ Aceleași condiții sunt sugerate și pentru ieșirea din Marea Britanie și reîntrirea în Uniunea Europeană a Irlandei de Nord, Gibraltarului și a Londrei.⁴⁷

Primarul Londrei a sugerat de altfel, o petiție care cheamă la declararea acesteia ca fiind independentă de Marea Britanie, iar pentru acest

⁴² A se vedea Udo Di Fabio, Future of the European Union-Chin upl, *FAZ. Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 7 July 2016.

⁴³ A se vedea Simons Ned, Nicola Sturgeon denies she has Machiavellian wish for Brexit, *The Huffington Post UK*, 24 January 2016.

⁴⁴ A se vedea Simons Ned, Nicola Sturgeon, Scotland will quit Britain if UK leaves EU, Warms Tony Blair, *The Huffington Post UK*, 26 January 2016.

⁴⁵ Scotland, Brexit and UK, *Scotland in Union*, January 2016.

⁴⁶ Its time for London to leave UK, 24 June 2016.

⁴⁷ Londoners want their own independence after Brexit result, *The Washington Post*, 24 June 2016.

fapt au fost primite mii de semnături.⁴⁸ Cât privește viitorul statut al Londrei, petiționarii sugerează să i se creeze același statut cu al orașului-stat Singapore, pentru a rămâne în Uniunea Europeană.⁴⁹ Așa cum arăta Sadik Khan, nu este posibilă totuși o independență completă, ci doar mai mulț putere și autonomie.⁵⁰

Cât privește Gibraltarul, care a fost cedat prin Tratatul de la Utrecht⁵¹, acesta dorește să rămână în Uniunea Europeană, dar ca teritoriu britanic. Spania, însă, a arătat că după Brexit, se vor declanșa negocierile pentru stăpânirea Gibraltarului.⁵²

7. Granițele cu Republica Irlanda, Irlanda de Nord și Franța

Aceste granițe au fost stabilite în 1920 fără a avea nevoie de control de graniță, iar după Brexit există intenția de a se menține un asemenea statut de graniță.⁵³ După Brexit și pentru prevenirea imigrării ilegale dinspre Republica Irlanda spre Marea Britanie, Guvernele acestor state au agreeat în octombrie 2016 un plan. Controlul de frontieră britanic va fi aplicat tuturor porturilor și aeroporturilor irlandeze, pentru a preveni trecerea dintre sudul și nordul irlandez.⁵⁴

În luna februarie 2016, primarul din Saint-Quentin arăta că dacă Marea Britanie părăsește

Uniunea Europeană, se va putea trece de la Calais la Dover. Francezii nu vor mai păzi granița britanică, pentru că nu mai este a Uniunii Europene.⁵⁵ După Brexit, primarul în cauză a cerut președintelui Franței să negocieze Tratatul cu Marea Britanie referitor la granița sa cu Franța. Președintele Franței însă a refuzat propunerea făcută, sub motivul că nu are niciun sens, mai ales că granița de la Calais este închisă și va rămîne așa.⁵⁶

8. Imigrarea

Lideri conservatori au susținut că imigrarea dinspre Uniunea Europeană nu ar trebui să fie afectată după Brexit.⁵⁷ În luna iulie 2016 s-a sugerat că Marea Britanie va fi scutită de Uniunea Europeană pentru o perioadă de 7 ani de aplicarea regulilor Uniunii referitoare la libertatea de mișcare a refugiaților, perspectivă care este, în acest moment, pe masa negocierilor.⁵⁸ În cazul în care, se va putea încheia un acord, Marea Britanie și-ar păstra accesul la piața comunitară, dar ar fi obligată să plătească o importantă contribuție anuală Uniunii Europene. O asemenea posibilitate a creat un rift furios în cadrul conservatorilor împotriva liderilor Uniunii.⁵⁹

⁴⁸ Londonedependence petition calls for London to join the EU on its own, 24 iunie 2016.

⁴⁹ One expert argues that following Brexit, London needs to back control; Sullivan Conor, Londoners dismayed at Uks European divorce, Financial Times, 24 iunie 2016; Sadiq Khan, Now London must Take back control, london.gov.uk, 28 iunie 2016.

⁵⁰ A se vedea Swinford Steven, Gibraltar suggesting it wants to stay in EU in the event of Brexit, The Daily Telegraph, 14 aprilie 2016.

⁵¹ Încheiat în 1713 ca urmare a încheierii Războiului de succesiune la Tronul Spaniei.

⁵² Britain does not want return to Northern Ireland border controls, says May, Irish Times, 26 iulie 2016.

⁵³ Irish Republic signals support for UK plan to avoid post-Brexit hard border, Guardian, 10 octombrie 2016.

⁵⁴ <http://www.irishtimes.com/news/politics/oireachtas/brexit-ireland-has-no-agreement-with-uk-on-use-of-irish-posts-1.2844005>.

⁵⁵ Q&A: Would Brexit really move the jungle to Dover ? aprilie 2016.

⁵⁶ A se vedea Buchanan, Elsa, Francois Hollande reject suspension of Le Trouquet treaty despite UK Brexit, International Business Times, 30 iunie 2016.

⁵⁷ Anushka, Anushka, Restricting immigration will be at heart of Brexit deal, Theresa May says, The Guardian, 31 august 2016.

⁵⁸ HM Treasury analysis: the long-term economic impact of EU membership and the alternatives, Government of the UK, 6 iunie 2016.

⁵⁹ A se vedea J. Redwood, The end of British austerity starts with Brexit, The Guardian, 14 aprilie 2016.